

Samenvatting bij KNMG-visie Zorg die werkt (juni 2017)

Artsen willen arbeidsgerichte medische zorg voor iedereen

Willen we dat meer mensen meedoen in de samenleving, dan moet iedereen toegang krijgen tot arbeidsgerichte medische zorg. Ook zzp'ers, mantelzorgers, vrijwilligers en andere (potentieel) werkenden die het nu zonder moeten stellen. Als dit wordt gecombineerd met meer aandacht voor arbeid bij alle artsen en een betere onderlinge samenwerking, dan komt daadwerkelijke arbeidsparticipatie een stuk dichterbij. Dit zijn dan ook de kernelementen van de nieuwe visie 'Zorg die werkt' die artsenfederatie KNMG ontwikkelde, met artsen vanuit de bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde én de curatieve zorg.

Aanleiding was er zeker. Sinds eind jaren zestig bestaat in Nederland een strikte scheiding tussen behandelen enerzijds (het zorgstelsel, VWS) en begeleiden en beoordelen anderzijds (het sociale zekerheidstelsel, SZW). Hierin is Nederland uniek ten opzichte van ons omringende landen. Naast voordelen leverde dit ook belangrijke knelpunten in de arbeidsgerichte medische zorg op. Zo is de bedrijfsgezondheidszorg nu alleen toegankelijk voor mensen in loondienst, en dan nog niet eens voor alle werknemers. Ook is er onzichtbare muur ontstaan tussen curatieve zorg en bedrijfs- en verzekeringsgeneeskundige zorg. Onvoldoende aandacht voor (collectieve) preventie en te weinig meldingen van beroepsziekten zijn andere knelpunten. Daarbij helpt het niet dat de bedrijfsgezondheidszorg, de verzekeringsgeneeskundige zorg en de curatieve zorg elk een eigen bekostigingssysteem hebben. Financiële prikkels tot investeren op de snijvlakken tussen de bedrijfsgezondheidszorg, verzekeringsgeneeskunde en de curatieve zorg ontbreken.

De medische beroepsgroep wil dit doorbreken. Een manier om arbeidsgerichte medische zorg toegankelijk te maken voor alle (potentieel) werkenden en deze in de curatieve zorg te verankeren is de introductie van een 'arbeidsarts'. Deze functie binnen het specialisme arbeid & gezondheid zou in de eerste lijn komen en worden gefinancierd vanuit de zorgverzekeringswet. Alleen (potentieel) werkenden zonder bedrijfsarts - zzp'ers, werklozen, stagiaires, vrijwilligers, gepensioneerden - kunnen terecht bij deze arbeidsarts, zonder dat hier een verwijzing voor nodig is. De arbeidsarts behandelt, geeft preventie adviezen en begeleidt naar re-integratie. Hij is medebehandelaar en zal samenwerken met de huisarts en/of medisch specialist en verzekeringsarts.

In de huisartsenzorg en medisch specialistische zorg én in de opleidingen is het daarnaast cruciaal dat de factor arbeid structureel aandacht gaat krijgen. Ook is afstemming en samenwerking tussen specialisten arbeid en gezondheid, huisartsen en medisch-specialisten onmisbaar omdat die de arbeidsgerichte medisch zorg verbetert. Dit betekent dat zij onderling afspraken zullen gaan maken over verwijzing, consultatie, gegevensuitwisseling en verdeling van verantwoordelijkheden. Vanzelfsprekend zal de (potentieel) werkende op de juiste momenten om toestemming voor informatie-uitwisseling moeten worden gevraagd.

Een ander aandachtspunt is dat collectieve preventie een prominente plaats moet krijgen. Analyse van ziekmeldingen, arbeidsgerelateerde klachten op geaggregeerd niveau is belangrijke informatie voor de bedrijfsarts. Er is dan herkenning mogelijk van patronen in ziekte, klachten en verzuim. Collectieve preventie wordt helaas weinig ingekocht maar zou een plaats in het basiscontract of de polis horen te krijgen.

De huidige bedrijfs- en verzekeringsgeneeskundigen vallen tot slot niet onder het toezicht door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). Het zou goed zijn om het toezicht op het handelen van bedrijfsartsen en verzekeringsartsen (en uiteraard de arbeidsartsen) te laten vallen onder de IGZ, zo nodig in de vorm van gezamenlijk toezicht met de Inspectie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Dit bevordert de integrale benadering en eenduidige toetsing van werkzaamheden op het terrein van arbeidsgerichte medische zorg. De KNMG pleit voor een intensivering van het toezicht zodat meer werkgevers zich houden aan hun wettelijke verantwoordelijkheden ten aanzien van gezond en veilig werken.

De KNMG biedt deze visie aan de ministers van Volksgezondheid en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan en wil op basis hiervan in gesprek gaan over de vraag hoe we kunnen realiseren dat iedereen recht heeft op arbeidsgerichte medische zorg. Zo stelt de medische beroepsgroep voor om proeftuinen te starten met werkgevers, verzekeraars en gemeenten en andere experimentele vormen. Voor deze proeftuinen en de wetenschappelijke evaluatie, bijvoorbeeld binnen een ZonMw programma, is subsidie nodig. Het zou mooi zijn als de ministers het voorstel overnemen, door de juiste financiële randvoorwaarden te creëren.

KNMG-visie Zorg die werkt: www.knmg.nl/arbeid